

Teksten bij de dienst in de Kloosterkerk van 14 mei 2023

Voorganger: ds. Jan Tom Schneider.

Gebeden.

Op de morgen van een nieuwe dag stemmen we op u af
En zoeken de ruimte die dit huis ons biedt.
De stilte, de orgelklanken, de woorden, de verwanten van geest.
Want hier mogen we zijn in ons zoeken, met onze vragen,
Ons leven op de tast.
Hier mogen ze zijn, onze moeiten met tegenstellingen,
Ongerijmdheden van dit bestaan; onze behoefte aan controle,
Onze lasten zoals schuld en schaamte.
Dat Gij ons in dat menszijn ziet en liefhebt en omarmt,
Zo bidden wij u

Op de morgen van een nieuwe dag treft ons de betekenis van vriendschap,
een ander die ons ziet zitten en ziet staan, ontmoeting-
Dat jij onze ogen daarvoor opent en ons hart,
Zodat wij met een ander delen wat ons parten speelt,
Ons hart luchten en niet wegwuiven wat ertoe doet.
Onze plek innemen en een tegenover zijn,
Voor onze medemens, voor u
Zo bidden wij u-

Op de morgen van deze dag is dit misschien de plaats
Om te zijn met onze wanhoop over de wereld.
Ons ongeduld en ongemak over leed, vernietiging, oorlogen
Die voortduren.
Bloed dat wordt vergoten, de geschiedenis die zich herhaalt,
Oude wonden die weer opengaan in de dagen van de maand mei.
Dat Gij tegenkracht wilt zijn, bron van troost en teken van trouw voor deze wereld.
Zo bidden wij u-

Inleiding bij de lezing

We lezen tijdens diensten in de paastijd enkele keren uit het Ev. naar Joh., over
verschijningen van Jezus aan zijn leerlingen, na zijn opstanding. Joh. beschrijft er drie, en bij
de laatste hoort de lezing van vanmorgen.

De II. zijn teruggereisd naar de plaats waar ze vandaan komen, Galilea, terug naar vroeger,
terug naar hun oude ambacht van visser van vissen. Ze willen, na al wat hen overkwam in
Jeruzalem, toen zij volgelingen waren van Jezus, nu de draad van het gewone leven weer
oppakken.

Maar het lijkt erop dat Jezus het daar niet bij laat zitten. Hij verschijnt aan de oever van het
meer waar zij in willen vissen, laat hen de netten over een andere boeg uitwerpen. Dan
vangen zij wel in overvloed. Zonder hem is er blijkbaar geen leven mogelijk. Het volle net, de

menigte van vis, kan de voorbode zijn voor de weg die de boodschap van Jezus te gaan heeft in de wereld.

Jezus moet hen eens laten gaan, hij wijst de leerlingen vaderlijk nog een keer de juiste richting. En dan volgt dit korte gesprek tussen Simon Petrus en Jezus.

Preek.

In een interview in de krant op 5 mei jongstleden werd de Haagse rabbijn Marianne van Praag gevraagd naar haar kijk op de mens, tegen de achtergrond van de 20^e eeuw. Ze verwacht geen grote verandering of verbetering, zo zegt ze, in de manier waarop landen en volken met elkaar zullen omgaan. Soms is er even een toenemend bewustzijn, een gezamenlijk doel; maar dat zakt weer weg. Ze zegt: "ik kan wel het verschil maken in wat op mijn pad komt en hoe ik daarmee omga. Want de kern is voor mij er zijn voor anderen. Onderweg krijg je de lessen aangereikt, en die moet je inzien." Toen Marianne koos voor theologiestudie, zo vertelt ze, speelden een god of een geloof geen rol. Wel het vertrouwen dat we als mensen het goede kunnen doen voor anderen. En: je mag daarbij fouten maken, dat kan niet anders. Want soms heb je je hele leven nodig om tot een bepaald inzicht te komen, dat is dan ook goed." Aldus de rabbijn.

Fouten maken, een heel leven nodig hebben, er zijn voor de ander. Gemeente, we lazen bijna aan het slot van het evangelie naar Joh, over een gesprek tussen twee mannen, een leergesprek. Voor het oor en het oog van de vriendengroep, naar aanleiding van eerder gemaakte fouten en hoe vandaar toch door te leven.

Het lijkt alweer even geleden dat deze gedreven leerlingen rond hun rabbi Jezus van Nazareth opgingen naar Jeruzalem om het pesachfeest mee te vieren. Al gauw bleek dat er daar, in het religieuze centrum van het jodendom, geen ruimte was voor de accenten die Jezus legde en verlegde in zijn vertaling van de religieuze traditie naar het dagelijks leven. Hij werd verraden door een van de vrienden. Hun Jezus werd toen vernederd en ter dood gebracht. Ze hadden hun hoop gevestigd op verandering. Maar alles liep dood. Deze gebeurtenissen hebben niemand koud gelaten. Ook Simon Petrus zal het niet koud gelaten hebben. Na de gevangenneming van zijn meester keek hij toe, vanuit de verte, en werd herkend als één uit de kring van volgelingen. Tot driemaal toe kreeg hij toen de vraag of hij niet bij die man hoorde die was opgepakt. Tot driemaal toe had Simon Petrus ontkend, en hun verwantschap verloochend. Ik ken hem niet, had hij gezegd.

Welnu, het gaat hier om die twee, Jezus en Simon Petrus, de kleine groep vrienden is getuige van deze confrontatie. Indringende vragen worden gesteld, het lijkt wel een röntgenonderzoek, zoals Jezus hier doordringt tot in het binnenste van zijn vooraanstaande leerling Simon Petrus.

En als in de bijbel de vader of de zoon een vraag aan je stellen, dan is 't een vraag die de mens bij de waarheid wil brengen. Zoals deze: Adam, waar ben je? Maar Adam is nergens, hij heeft zich verstopt en schaamt zich dood. Of deze: Kaïn, waar is je broeder Abel? Kaïn dacht er wel mee weg te komen, maar zijn schuld aan de dood van zijn broer komt aan het licht.

En nu dan deze vraag: Simon, zoon van Johannes, heb je mij lief, meer dan de anderen? Een vraag die Simon aanspreekt op die gebeurtenissen die nog tussen hen in hangen. Die kille nacht dat Jezus voor de hogepriester stond en Simon Petrus tot driemaal toe had ontkend tot het gevolg van Jezus te horen. 'Ik ken hem niet!' woorden van toen, maar niet de definitieve woorden.

Heer, kan hij nu alsnog zeggen, gij weet dat ik van u houd. Jezus zegt dan: weid mijn lammeren. En Jezus vervolgt zijn vragenvuur om Simon Petrus te doordringen, hij mikt op het hart, gebruikt de grote woorden die Simon Petrus ooit zelf in de mond nam, een woord als liefhebben.

'Heb je me lief?' en zijn leerling, je hoort 'm zoeken naar woorden, wat durft hij nog te antwoorden, te beloven, wat is nog geloofwaardig na al wat hij heeft gedaan... 'Ja, Heer, gij weet dat ik van u houd.'

Ten laatste male vraagt Jezus het, maar buigt nu zelf het grote woord liefhebben om in het woord waar Simon Petrus zich goed bij voelt, niet 'liefhebben', maar houden van. Alsof dat woord meer hoort bij de mens. 'Gij weet alles, gij weet toch dat ik van u houd.'

'Simon, wijd mijn schapen.'

Simon, zegt Jezus, de eerste naam, naam van de jeugd. Jezus lijkt zijn volgeling te willen raken achter de nieuwe naam Petrus waarmee deze zich inmiddels een plaats had verworven in de kring rond Jezus. Drie vragen om Simon Petrus te willen bevrijden van diens schuld en schaamte naar aanleiding van die nacht waarin hij zijn rabbi verloochende. Geen grote woorden meer ten antwoord. 'U weet alles, u kent mij; beter dan ik mijzelf ken, kent gij mij.'

Gemeente, ik bezocht enkele keren een Libanon veteraan- hij had tijdens een wacht in de nacht vanuit de verte gezien en gehoord hoe twee Palestijnse jongens door het leger van Israel uit hun huis waren gehaald, waren meegenomen en omgebracht. Aanwezig zijn, observeren en rapporteren, dat was de taak, het mandaat geweest van deze Nederlandse soldaat. Had hij meer moeten doen, op moeten treden, een poging moeten wagen de jongens te redden?

Veertig jaar later waakt de veteraan nog steeds elke nacht. Even slaapt hij als 't licht wordt- maar in het donker mag hij van zichzelf niets anders dan de wacht houden. 'Ik ben schuldig en juist daarin wil ik erkenning,' zei hij een keer in tranen aan de keukentafel.

Simon Petrus kan verder, de lucht is geklaard. Hij is niet afgewezen, hij wordt erkend in zijn mens-zijn, in alles wat dat met zich mee kan brengen. Hij wordt begrepen, in ere hersteld, alsof hij nu weer kan opstaan in zichzelf, Pasen in Petrus.

Dan laat de schrijver ons nog weten dat het verhaal verder gaat, het werken aan de weg van Christus doorgaat met Simon Petrus in een hoofdrol. In zijn trouw daaraan zal hij uiteindelijk in Rome de kruisdood sterven, zo gaat althans het verhaal.

Er zijn voor anderen, houden van de ander en dat tot onze missie maken, dat maakt een mens tot zoveel meer. Rabbijn van Praag heeft daar een woord voor. Er zijn voor de ander maakt ons tot *Mensch*. Amen.

Bronnen:

Eugen Drewermann, De dood die leven brengt
Nico ter Linden, Het verhaal gaat
Jan Nieuwenhuis, Het laatste Evangelie.

Voorbeden.

Grote god

Wij danken u voor de kanten aan het leven die ons tot mens maken.
De twijfel en de overtuiging
De grootspraak en het kleine hart
De slimheid, de onhandigheid
onze lach en onze traan.
Onze grote woorden en kleine gebaren,
Al wat deel uitmaakt van de lange leerweg die leven heet.

Wees gij met allen die eenzaam zijn

Tegen de dag of de nacht opzien.
Die zich schamen om wie ze geworden zijn
Die een oude schuld met zich meedragen.

Wij bidden voor hen die niet langer geloven in beloftes

In het woord van een ander mens,
Van wie het vertrouwen is geschaad
Van wie het hart is gebroken

Wij bidden voor mensen die ziek zijn

Die Rouwen
Zorgen hebben om een ander
Zorg hebben voor een ander.

Wij vragen uw steun voor jonge mensen

Voor alle kansen, alle vreugde, alle spel.
We vragen uw steun voor moeders, vader, ouders
en de vele anderen die het kind omringen.
Wees gij met allen die over ons zijn aangesteld
Wees met ieder van ons.
Wij noemen de naam van Henriette van Aerssen
En dragen in stilte aan u op ...